

İş kazası sonrası

1- Sağlık harcamaları

a- Geçici iş göremezlik: tedavi edilen işçiye hergün için geçici işgöremezlik ödenir.

b- Hastane, ilaç, tıbbi malzeme gibi tedavi giderleri ödenir.

2- Sürekli iş göremezlik ödeneği ödenebilir.

3- Ölen sigortalının hak sahiplerine gelir bağlanır¹

a- Gelir bağlanan kız çocuklarına evlenme ödeneği²

b- Cenaze ödeneği

c-

Sigortalıların iş kazasına bağlı olarak geçici iş göremezlik ödeneğinden yararlanabilmesi için SGK'ya yapılan bildirim iş kazası olarak kabul edilmesi şarttır. İş kazası sonrasında 5510 Kanununun 16 ncı maddesinin birinci fıkrasında sigortalılara sağlanan haklar belirtilmiştir:

a-Sigortalıya geçici iş göremezlik süresince günlük geçici iş göremezlik ödeneğinin verilmesi,

b-Sigortalıya sürekli iş göremezlik geliri bağlanması,

c-İş kazası ve meslek hastalığı sonucu ölen sigortalının hak sahiplerine gelir bağlanması,

ç-Gelir bağlanmış olan kız çocuklarına evlenme ödeneği verilmesi,

d-İş kazası ve meslek hastalığı sonucu ölen sigortalı için cenaze ödeneği verilmesi, olarak sıralanmıştır.

Geçici İş Göremezlik Ödeneğinin Hesaplanması

Geçici iş göremezlik ödeneğinin süresi alınacak istirahat raporuna bağlıdır. Raporlu olunan her gün için geçici iş göremezlik ödeneği verilir.

Günlük Kazanç

İş kazası, meslek hastalığı halinde bağlanacak gelirlerin hesabına esas tutulacak günlük kazancın ne şekilde hesaplanacağı hususu 5510 sayılı Kanununun 17 nci maddesinde düzenlenmiştir. Geçici iş göremezlik ödeneklerinin hesabına esas tutulacak günlük kazanç; iş kazasının olduğu tarihten önceki on iki aydaki son üç ay içinde 80 inci maddeye göre hesaplanacak prime esas kazançlar toplamının, bu kazançlara esas prim ödeme gün sayısına bölünmesi suretiyle hesaplanır. On iki aylık dönemde çalışmamış ve ücret almamış olan sigortalı, çalışmaya başladığı ay içinde iş kazası nedeniyle iş göremezliğe uğrarsa günlük kazanç; çalışmaya başladığı tarih ile iş göremezliğinin başladığı tarih arasındaki sürede elde ettiği prime esas günlük kazanç toplamının, çalıştığı gün sayısına bölünmesi suretiyle;

¹ 5510 sayılı Kanununun 20 nci maddesinin atıf yaptığı 34 üncü maddeye göre, dul eşe %50, dul eşin çocuğu yoksa %75, çalışmayan, gelir ve aylık almayan çocuklardan 1) 18 yaşını, lise ve dengi öğrenim görmesi halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim yapması halinde 25 yaşını doldurmayanların veya, 2) Kurum Sağlık Kurulu kararı ile çalışma gücünü en az % 60 oranında yitirip malül olduğu anlaşılanların veya, 3) Yaşları ne olursa olsun evli olmayan, evli olmakla beraber sonradan boşanan veya dul kalan kızlarının, her birine % 25'i, verilir. **Hak sahiplerine bağlanacak aylıkların toplamı sigortalıya ait aylığın tutarını geçemez.** Bu sınırın aşılması için gerekirse hak sahiplerinin aylıklarından orantılı olarak indirimler yapılır.

² Kız çocuklarına evlenmeleri ve talepte bulunmaları halinde almakta oldukları aylık veya gelirin iki yıllık tutarı bir defaya mahsus ödenir.

çalışmaya başladığı gün iş kazasına uğraması halinde ise aynı veya emsal işte çalışan benzeri bir sigortalının günlük kazancı esas alınarak hesaplanır.

İşten Ayrıldıktan Sonra

İş kazası ve meslek hastalığı sigortası yönünden işten ayrılışı takip eden gün itibariyle işçinin sigortalılığı sona erer. Sigortalının iş kazası nedeniyle aldığı istirahat raporu, işten ayrılmadan önce alınmış olsa ve işten ayrıldığı tarihten sonrayı kapsayacak kadar uzun olsa dahi rapora işten ayrılış tarihine kadar geçici iş göremezlik ödeneği ödenecektir. Aynı raporun işten ayrılıştan sonrasına isabet eden süreleri için ise geçici iş göremezlik ödeneği ödenmeyecektir.

İşten ayrıldıktan sonra, iş kazası veya meslek hastalığı vakalarının nüks etmesi ve söz konusu vakalara ilişkin olarak istirahat raporu alınsa dahi; kişinin sigortalı olmaması nedeni ile geçici iş göremezlik ödeneği ödenmez.

Kaçınılmazlık İlkesi

İşverenin sorumluluğunun tespitinde kaçınılmazlık ilkesi dikkate alınır. Kaçınılmazlık, olayın meydana geldiği tarihte geçerli bilimsel ve teknik kurallar gereğince alınacak tüm önlemlere rağmen iş kazası veya meslek hastalığının meydana gelmesi durumudur. İşveren alınması gerekli herhangi bir önlemi almamış ise olayın kaçınılmazlığından söz edilemeyecektir. Buna göre; meydana gelen bir iş kazasında, işverenin kastı ya da mevzuata aykırı bir eylemi mevcut ise sigortalıya ödenen geçici iş göremezlik ödeneği için işveren sorumlu tutulacak ve işverene kusuru oranında başvurulacaktır. Eldeki bilgi ve belgelerde işverenin kusurlu olduğu belirtilmekle birlikte kusur oranına yer verilmemişse, ödenen geçici iş göremezlik ödemelerinin tamamı olayda kastı veya kusuru bulunan işverene rücu edilecektir.

Geçici İş Göremezliğin İşverenden Alınması

28.11.2019 tarihinde meydana gelen iş kazasında işverenin %80, sigortalının ise %20 oranında kusurlu olduğu (ağır kusur ifadesine yer verilmemiştir) SGK denetmeni tarafından raporunda tespit edilmiştir. Sigortalıya verilen 10 günlük istirahat raporuna istinaden 3000 TL geçici iş göremezlik ödeneği ödenmiştir. Bu durumda işverenden kusur oranına göre (%80) 2400 TL'nin tahsil edilmesi gerekir.

İş kazasının zamanında SGK'ya bildirilmemesi durumunda, bildirim tarihine kadar geçen süre için sigortalıya ödenecek geçici iş göremezlik ödeneği, Kurumca işverenden tahsil edilir. Örneğin 28.11.2019 tarihinde iş kazası geçiren ve 30 günlük istirahat raporu alan sigortalı için işvereni 16.12.2019 tarihinde iş kazası bildiriminde bulunmuştur. Buna göre; bildirim tarihine kadar (28.11.2019 -16.12.2019 tarihler arası) sigortalıya ödenmiş olan geçici iş göremezlik ödenekleri için kusur oranı dikkate alınmadan bildirim tarihine kadar ödenen ödeneğin tamamı üzerinden işverene rücu işlemi yapılır. Bildirim tarihinden sonra ödenen geçici iş göremezlik ödenekleri için ise işverenin kusuru varsa kusur oranı dikkate alınarak rücuya esas işlemler yapılır.

İşe giriş bildirgesi verilmeksizin çalıştırılırken veya bildirge verilmeden önce iş kazası geçirenlere ödenen veya ödenecek olan geçici iş göremezlik ödeneklerinin tamamı işverenden tahsil edilir. Sigortalıya ödenen veya ödenecek olan ödenekler başka belge aranmaksızın işverenden tahsil edilir, olayda sigortalının ağır kusuru veya üçüncü bir kişinin kusuru bulursa dahi sigortalının ağır kusuru ya da üçüncü kişinin kusuruna bakılmaz.

7.2.2.Üçüncü Kişilerin Sorumluluğu

Kanununun 21 inci maddesinin dördüncü fıkrasında üçüncü kişilerin sorumluluğuna yer verilmiştir. Buna göre; iş kazası, meslek hastalığı veya hastalık üçüncü bir kişinin kusuru nedeniyle meydana gelmişse,

sigortalıya ödenen veya ödenecek olan geçici iş göremezlik ödeneklerinin tamamı zarara sebep olan üçüncü kişilere ve şayet kusuru varsa bunları çalıştıranlara kusuru oranında rücu edilecektir. Örnek-1: Sigortalı, işveren tarafından görevlendirilerek gittiği evde montaj işlemi sırasında tartıştığı ev sahibi ile kavga etmiş ve yaralanmıştır. Konu mahkemeye intikal etmiş olup, mahkeme kararına göre sigortalının kusurlu olmadığı, yaralanmasına sebep olan üçüncü kişinin ise %80 kusurlu olduğu belirtilmiştir. Bu durumda sigortalıya ödenen geçici iş göremezlik ödenekleri için üçüncü kişiye kusuru oranında rücu işlemi yapılacaktır.

Aynı örnekte, sigortalının %30 ağır kusurlu olduğu, üçüncü kişinin ise %50 kusurlu belirtilmiştir. Bu durumda öncelikle sigortalının ödeneği kusur derecesi esas alınarak (1/3 eksiltilerek) % 10 kesintili ödenecektir. Kesintili ödenen tutar üzerinden üçüncü kişiye kusuru oranında rücu edilmesi için gerekli işlemler başlatılacaktır. Aynı örnekte sigortalının %20 kusurlu olduğu (ağır kusur ifadesine yer verilmemiştir), yaralanmasına sebep olan üçüncü kişinin ise %80 kusurlu olduğu belirtilmiştir. Bu durumda sigortalıya ödenen geçici iş göremezlik ödenekleri için üçüncü kişiye kusuru oranında rücu işlemi yapılacaktır. Sigortalının ağır kusurlu olduğu yönünde Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinin 44 üncü maddesinin ikinci fıkrasında ifade edilen ağır kusura esas teşkil eden hallerin tespitine de yer verilmediğinden sigortalıya ödenen geçici iş göremezlik ödeneğinden (yüzde 5'lik kesinti dâhil) kesinlikle kesintiye gidilmeyecektir. Ancak, olaya sebep olan durumun anılan Yönetmeliğin 44 üncü maddesinde sayılan ağır kusura esas teşkil eden hallerden birine girmesi durumunda, mahkeme kararında ağır kusur ifadesi yer almasa dahi sigortalının kusur derecesi esas alınarak ödeneği üçte biri kesilerek ödenecektir. (Ek, 10/7/2018 tarihli ve 2018/26 sayılı Genelge) Meydana gelen olayda, sigortalının kusurunun bulunmadığı fakat üçüncü kişinin kusurlu olduğunun belirtilmesi ancak kusur oranına yer verilmemesi halinde ödeneğin tamamı için kusur oranı %100 esas alınarak rücu işlemi başlatılacaktır.

İş kazası veya meslek hastalığı sonucu meydana gelen ölümlerde, hak sahiplerine bağlanacak gelir ve verilecek ödenekler, (iş kazası veya meslek hastalığının meydana gelmesinde kusuru bulunan hak sahiplerine veya iş kazası meydana gelmesinde kusurlu bulunan ve söz konusu kazada ölen sigortalının) hak sahiplerine Kurumca rücu edilmeyecektir.

Sürekli iş göremezlik geliri

Sürekli iş göremezlik geliri, iş kazası veya meslek hastalığı sonucu oluşan hastalık ve özürler nedeniyle Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularının sağlık kurulları tarafından verilen raporlara istinaden Kurum Sağlık Kurulunca meslekte kazanma gücü en az % 10 oranında azalmış bulunduğu tespit edilen sigortalıya bağlanır.

Sürekli iş göremezlik gelirinin hesaplanması

Gelir sigortalının;

Tam iş göremezliği halinde; Günlük kazanç x 30 x % 70 veya kısaca GK x 21,

Kısmi iş göremezliği halinde ise Günlük kazanç x 30 x % 70 x SİD (sürekli iş göremezlik derecesi) veya

kısaca GK x 21 x SİD, formülüne göre hesaplanır.

Sigortalının başkasının bakımına muhtaç olması durumunda % 70 olan gelir bağlama oranı % 100 olarak dikkate alınacak ve Gelir = GK x 30 x SİD formülüne göre hesaplanır.

Bu şekilde hesaplanan gelir, günlük kazanç hesabına giren son takvim ayı itibarıyla hesaplanan gelir olup, gelirin başlangıç tarihi yılın ilk altı aylık döneminde ise Ocak ödeme dönemi için aylıklara uygulanan artış oranı kadar, yılın ikinci altı aylık döneminde ise, Ocak ödeme dönemi artışı uygulanmaksızın Temmuz ödeme dönemi için aylıklara uygulanan artış oranı kadar artırılarak,

sigortalının gelir başlangıç tarihindeki geliri hesaplanacaktır. İş kazası ve meslek hastalığı sigortasından hak kazanılan gelirlerin hesaplanmasında;

Sürekli iş göremezlik derecesi itirazlarıyla ilgili mahkeme kararları hakkında yapılacak işlemler

Ankara Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü Kocatepe Sağlık Sosyal Güvenlik Merkezi bünyesindeki Sağlık Kurulunca tespit edilen SİD e gerek sigortalı gerekse işverenler tarafından itiraz amaçlı davalar açılmakta, dava sonucu verilen kararlarda sigortalıların sürekli iş göremezlik derecelerinde artma, azalma, düzeltme veya birleştirme yönünde değişiklikler olabilmektedir. Bu durumda mahkeme kararları, söz konusu değişikliklerin hangi tarih itibarıyla uygulanacağı veya maluliyete ilişkin kararlar da dahil olmak üzere sigortalıların bakıma muhtaç olup olmadığı veya kontrol muayenesi gerekip gerekmediği konusunda Ankara Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü Kocatepe Sağlık Sosyal Güvenlik Merkezi bünyesindeki Sağlık Kurulunca karar alınarak işlem yapılmak üzere Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğü (SSGM) ne intikal ettirilmekte idi. Ancak, söz konusu uygulama, mahkeme kararlarının kesinleşmesini müteakip Ankara Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü Kocatepe Sağlık Sosyal Güvenlik Merkezi bünyesindeki Sağlık Kuruluna gönderilmeksizin doğrudan sigortalı dosyasının bulunduğu birimce uygulanması yönünde değiştirilmiştir. Buna göre mahkeme kararları aşağıda belirtilen hususlar göz önüne alınarak uygulanacaktır.

Kurumumuzun taraf olmadığı maddi ve manevi tazminat davalarında tespit edilen sürekli iş göremezlik derecelerinin Kurumumuzu bağlayıcılığı bulunmadığından, bu tür kararlarla ilgili herhangi bir işlem yapılmayacaktır.

Kurumumuzun taraf olduğu davalar sonucu verilen ve kesinleşen kararlarla tespit edilen sürekli iş göremezlik dereceleri dikkate alınarak gelirleri yeniden hesaplanacaktır.

Anayasamızın 141/3 maddesinde "Bütün mahkemelerin her türlü kararları gerekçeli olarak yazılır." hükmü yer almaktadır. Diğer taraftan, Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 3/12/2003 tarihli ve E.2003/4-776, K.2003/720 sayılı kararında belirtilen; "... Hükmün açık ve net olması gereği hüküm sonucu ile sınırlı olmayıp, iddiaların tek tek ele alındığı, cevaplandırıldığı, hukuka ve yasaya aykırı bulunma ya da bulunmama nedenlerinin açıklandığı, yasal dayanakların gösterildiği, anlamaya ve denetime elverişli gerekçenin varlığını da gerektirir. Zira taraflar ancak gerekçe sayesinde hükmün hangi maddi ve hukuki sebebe dayandırıldığını anlayabilecekleri gibi Yargıtay denetimi de ancak kararın gerekçe içermesi halinde mümkün olacaktır. İşte bu nedendir ki, kararın gerekçesinde hangi maddi vakianın hangi hukuki sebeple davacıyı haklı gösterdiğinin açıklanması halinde ancak, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 388 inci maddesine uygun bir kararın varlığından söz edilebilecektir ..." şeklindeki açıklamadan da anlaşılacağı üzere, Mahkeme kararları gerekçe ve hüküm kısımları ile bir bütündür.

Buna göre, Kurumumuzun taraf olduğu maddi veya manevi tazminat davalarına ilişkin mahkeme kararlarının hüküm kısmında yer almasa da gerekçe bölümünde belirtilen sürekli iş göremezlik derecesi Kurumumuzu bağlayıcı olup, sigortalının gelirlerinin ödenmesine esas sürekli iş göremezlik derecesi, mahkeme kararının gerekçe bölümünde yer alan yeni sürekli iş göremezlik derecesine göre değiştirilecektir.

Mahkeme kararlarında, iş kazasının olduğu veya meslek hastalığına tutulma tarihinin belirtilip, yeni sürekli iş göremezlik derecesinin hangi tarihten itibaren uygulanacağını açıkça belirtilmediği durumlarda, mahkeme kararının kesinleşme tarihi dikkate alınacaktır.

Mahkeme kararlarında kontrol muayenesi ve bakıma muhtaçlık yönünde bir hüküm bulunmaması halinde, mahkeme kararı gereği yerine getirildikten sonra Ankara Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü Kocatepe Sağlık Sosyal Güvenlik Merkezi bünyesindeki Sağlık Kuruluna sigortalının kontrol muayenesine tabi tutulup tutulmayacağı ile bakıma muhtaç olup olmadığının tespiti amacıyla gönderilecektir.

Sürekli iş göremezlik derecesi tespit davalarının uzun bir sürece yayılması ve dava konusu SİD oranının dava sonuçlanmadan kontrol muayenesi sonucu değişmesi durumunda, yeni SİD oranı

üzerinden işlem yapıldıktan sonra değişikliğe yönelik SİD kararı derhal mahkemeye bildirilecektir. Mahkemenin sonuçlanması ile mahkemece belirlenen SİD oranının hangi tarih itibarıyla uygulanacağı hususunda kararda açık bir hüküm bulunmaması halinde işlemler mahkeme kararının kesinleşme tarihine göre sonuçlandırılacaktır.

Birden fazla iş kazası veya meslek hastalığının söz konusu olduğu durumlarda, iş kazası veya meslek hastalığından herhangi biri hakkında verilen mahkeme kararında, sigortalının sürekli iş göremezlik derecesinin değişmesi durumunda, mahkeme kararı, uygulanmadan önce birleştirme kararı alınmak üzere Ankara Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü Kocatepe Sağlık Sosyal Güvenlik Merkezi bünyesindeki Sağlık Kuruluna gönderilecektir. İş kazasının mahkeme kararı ile tespit ettirildiği durumlarda, sigortalının sağlık kurulu rapor tarihinin iş kazası tespit tarihinden daha sonraki bir tarih olması halinde, sürekli iş göremezlik gelirin başlangıç tarihi, mahkeme kararının kesinleşme tarihi olarak değil, rapor tarihini takip eden aybaşı olarak dikkate alınacaktır.

Sürekli İş Göremezlik Gelirinin Başlangıcı

Bağlanacak sürekli iş göremezlik geliri;

Geçici iş göremezlik ödeneğinin sona erdiği tarihi,

Geçici iş göremezlik tespit edilemeden sürekli iş göremezlik durumuna girilmişse,

buna ait Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularının sağlık kurulları tarafından verilen **raporun tarihini, takip eden ay başından** başlar.

Yasal Temeller

5510 sayılı yasanın 19 uncu maddenin birinci fıkrasına göre, iş kazası veya meslek hastalığı sonucu oluşan hastalık ve engellilik nedeniyle Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularının sağlık kurulları tarafından verilen raporlara istinaden Kurum Sağlık Kurulunca meslekte kazanma gücü en az % 10 oranında azalmış bulunduğu tespit edilen sigortalı, sürekli iş göremezlik gelirine hak kazanır.

Aynı maddenin ikinci fıkrası “Sürekli iş göremezlik geliri, sigortalının mesleğinde kazanma gücünün kaybı oranına göre hesaplanır. Sürekli tam iş göremezlikte sigortalıya, 17 nci maddeye göre hesaplanan aylık kazancının **% 70'i oranında gelir bağlanır. Sürekli kısmî iş göremezlikte sigortalıya bağlanacak gelir, tam iş göremezlik geliri gibi hesaplanarak bunun iş göremezlik derecesi oranındaki tutarı kendisine ödenir.** Sigortalı, başka birinin sürekli bakımına muhtaç ise gelir bağlama oranı % 100 olarak uygulanır.

Peşin sermaye değeri tabloları

SGK tarafından 5510 sayılı Kanundaki giderlerin, yaş, kesilme veya yeniden bağlanma ya da hak sahipliği nedeniyle sonradan gelir veya aylık bağlanma ihtimalleri ve yüzde beş iskonto oranı dikkate alınarak hesaplanacak tutarı tespit etmek amacıyla peşin sermaye değeri tabloları hazırlanmıştır. Hazırlanan tablolar demografik ve ekonomik değişiklikler nedeniyle Kurumca gerekli görülen hâllerde güncellenir. İlk peşin sermaye değeri, gelir veya aylığın başlangıç tarihinde yürürlükte olan peşin sermaye değeri tablolarına göre belirlenir.

17 inci maddenin birinci fıkrası “İş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık hallerinde verilecek ödeneklerin veya **bağlanacak gelirlerin hesabına esas tutulacak günlük kazanç; iş kazasının veya doğumun olduğu tarihten, meslek hastalığı veya**

hastalık halinde ise iş göremezliğin başladığı tarihten önceki oniki aydaki son üç ay içinde 80 inci maddeye göre hesaplanacak prime esas kazançlar toplamının, bu kazançlara esas prim ödeme gün sayısına bölünmesi suretiyle hesaplanır.

Dikkat edileceği üzere **çıplak ücret değil, prime esas kazançlar**, hesaplamada esas alınacaktır.

b) Ceza sorumluluğu olmayanlar hariç, ağır kusuru yüzünden iş kazasına uğrayan, meslek hastalığına tutulan veya hastalanan sigortalının kusur derecesi esas alınarak üçte birine kadarı Kurumca eksiltir.

...” demektedir. SGKB’nın müfettişi raporuna göre Davacı ağır kusurlu, ancak % 25 oranında kusur verilmiştir. % 25 kusurunun üçte biri $0,25:3 = 0,0833$ ’dür.

Bağlanacak sürekli iş göremezlik gelirinden bu indirildiğinde $1.794,34 \times 0,9167 = 1.644,87$ TL. TL davacının sürekli iş göremezlik geliri ortaya çıkmaktadır.

5510 sayılı Kanununun 21 maddesinin birinci fıkrası “ İş kazası ve meslek hastalığı, işverenin kasti veya sigortalıların sağlığını koruma ve iş güvenliği mevzuatına aykırı bir hareketi sonucu meydana gelmişse, Kurumca sigortalıya veya hak sahiplerine bu Kanun gereğince yapılan veya ileride yapılması gereken ödemeler ile bağlanan gelirin başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değeri toplamı, sigortalı veya hak sahiplerinin işverenenden isteyebilecekleri tutarlarla sınırlı olmak üzere, Kurumca işverene ödettilir. İşverenin sorumluluğunun tespitinde kaçınılmazlık ilkesi dikkate alınır.” demektedir.

İş Kazası ve Meslek Hastalığı Sigortası Bakımından İşverenin, Üçüncü Kişilerin Ve Sigortalıların Sorumluluğu İle Peşin Sermaye Değerlerinin Hesaplanmasıyla İlgili İşlemler Hakkında Tebliğ’in (RG: 28.09.2008/27011) 9 uncu maddesinin 4 üncü fıkrasında “**Peşin sermaye değerleri**, sigortalıların veya hak sahibinin gelir başlangıç tarihindeki aylık gelirin 12 katının yaş karşılığı olarak peşin sermaye değeri tablolarındaki değerle çarpımı sonucu bulunan rakamın 10’ bölümü suretiyle hesaplanır.” demektedir.

Bu durumda, Davacının başlangıç aylık geliri 1.644,86 (Biz 1.644,87 TL hesaplamış isek de SSK’nın hesaplandığı esas alınmıştır.) $\times 12 \times 1.251,40$ TL. (64 yaş göre yaş karşılığı peşin sermaye değeri) : 100 = 247.005,34 TL. Gelirin İlk Peşin Sermaye Değeri $\times 0,75 = 185.254,00$ TL. işverene rücu edilebilecek miktar.

Bu hesaplama biçimi, SGKB’nın kendi iç bünyesinde yapmış olduğu raporla sonucu, kusur oranları belirlenmek suretiyle bulunan miktardır. İşverenin % 75 kusurlu olabilmesi ve rücuuya tabi olabilmesi için; İş kazasının işverenin **kasti** veya **sigortalıların sağlığını koruma ve iş güvenliği mevzuatına aykırı bir hareketi sonucu meydana** gelmiş olması gerekmektedir.

Müfettiş raporunda, işverenin kasti bir hareketine yer verilmemiştir. O halde, **sigortalıların sağlığını koruma ve iş güvenliği mevzuatına aykırı bir hareketi** üzerinden durmak gerekecektir. Müfettiş raporunda, Davacının işe girerken işe uygunluğuna dair sağlık raporu alındığını, risk değerlendirmesi yapılarak 8 saatlik iş sağlığı ve iş güvenliği eğitimi verildiğini, günlük dahil kişisel koruyucu aletlerin verildiğini, davacının iş makinesi bakım ve tamircisi olduğunu tespit etmiştir. % 75 oranındaki asli kusurluluğu, denetim eksikliğine dayandırmıştır. Bir başka ifade ile işveren veya yetki verdiği kişi, Davacıya çalışırken takması verilmiş olan kişisel koruyucu malzeme olan gözlüğü takmasını sağlamak için iş bitinceye kadar orada kalacaktır.

Bu iş kazasında, işverenin kasdi bir kusurunun olduğu söylenemeyecektir. Esasen kazazede işçide ifadesinde kast unsurunun olmadığına yer vermiştir. İşveren, iki metre yükseklikteki sağ hortumda birikmiş hidrolik yağı birikintisinin esintisiyle çalışanın gözüne

gelme şeklinde ortaya çıkan tehlikeyi (6331/3-1/p) belirleme ve risk değerlendirmesine alma ve alınacak tedbirleri davacıya öğretme şansıda bulunmamaktadır. Bu ancak, risk değerlendirmesinin yenilenmesi sırasında göz önüne alınabilecek bir husustur. Gözü korumak amacıyla kullanılması gereken mevcut ortama göre iş gözlüğüdür. İşveren, Müfettiş Raporuna göre koruyucu iş ekipmanı olarak gözlüğü kendisine zimmetle verdiği anlaşılmaktadır. Davacının, Kendisine verilen kişisel koruyucu donanımı doğru kullanmak (6331/19/2-b) yükümlülüğünde olmasına karşın, gözüne takmayarak yaralanmasına neden olmuştur. Aynı madenin ikinci fıkrasının (c) bendine göre “İşyerindeki ... **sağlık** ... yönünden ciddi ... bir tehlike ile karşılaştıklarında ..gördüklerinde, işverene veya çalışan temsilcisine derhal haber vermek” yükümlülüğünde olmasına karşın, gözüne hidrolik yağ/cisim kaçtığını derhal bildirmemesi bir eksiklik olarak karşımıza çıkmaktadır.

Sigortalının Kendisinden Kaynaklanan Sebeplerle Tedavi Süresinin Uzaması, İş Göremezliğinin Artması

Sigortalının kendisinden kaynaklanan sebeplerle tedavi süresinin uzaması, iş göremezliğinin artması hali 5510 sayılı Kanununun 22 nci, Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinin 44 üncü maddesinde düzenlenmiştir. Sigortalının aşağıdaki sayılan nedenlerden dolayı iş kazasına uğraması veya iş göremezliğinin artması hallerinde geçici iş göremezlik ödeneği veya sürekli iş göremezlik geliri;

Ceza sorumluluğu olmayanlar ile kabul edilebilir mazereti olanlar hariç olmak üzere, sigortalının iş kazası nedeniyle tedavisini yapan **hekim tarafından bildirilen tedbirlere ve yapılan tavsiyelere uymaması nedeniyle**, normal tedavi süresi uzamış, sürekli iş göremezlik derecesi artmış veya malul kalmış ise, bu hususlar hekim raporu ile tespit ve belgelendirilmesi halinde sigortalıya ödenecek geçici iş göremezlik ödeneği veya sürekli iş göremezlik geliri, uzayan tedavi süresi veya artan iş göremezlik oranı esas alınarak **dörtte birine kadarı** SGK tarafında eksiltilecek ödenir.

Mahkeme kararı, denetim, soruşturma ve kontrol raporları, ünite kararı, hekim raporu, kamu kurum ve kuruluşlarının görevleri gereği düzenlediği tutanaklar veya belgelerde **kasti bir hareketi yüzünden** iş kazasına uğradığı saptanan veya Kurumun yazılı bildirimine rağmen teklif edilen tedaviyi kabul etmeyen sigortalıya, **yarısı tutarında** ödenir.

Ceza sorumluluğu olmayanlar hariç, **ağır kusuru yüzünden** iş kazasına uğrayan sigortalının, mahkeme kararı, denetim, soruşturma ve kontrol raporları, ünite kararı, hekim raporu, kamu kurum ve kuruluşlarının görevleri gereği düzenlediği tutanaklar veya belgelerde belirlenen **kusur derecesinin üçte biri oranında SGK tarafından eksiltilecek ödenir. Ancak kusur derecesinin bilgi ve belgelerde yer almaması halinde yüzde beş oranında SGK tarafından eksiltilir.**

Tedavi gördüğü hekimden, tedavinin sona erdiğine ve çalışabilir olduğuna dair belge almaksızın çalıştığı; mahkeme kararı, denetim, soruşturma ve kontrol raporları, ünite kararı, hekim raporu, kamu kurum ve kuruluşlarının görevleri gereği düzenlediği tutanaklar veya belgelerle belirlenen sigortalıya geçici iş göremezlik ödeneği ödenmez, ödenmiş olanlar da yersiz yapılan ödeme tarihinden itibaren ilgili mevzuat hükümlerine göre geri alınır.

İşverenin sorumluluğu

İş kazası, işverenin, kasıtlı bir hareketiyle veya iş sağlığı ve güvenliği mevzuatına aykırı bir hareketiyle meydana gelmişse SGK'ya karşı sorumludur.

Kasıt; iş kazası işverenin bilerek ve isteyerek, hukuka aykırı eylemiyle neden olması halidir. Zarara neden olan eylemin bilinçli olarak yapılması kasıt için yeterli olup, sonuçlarının istenip istenmemesi kasıt ortadan kaldırmaz. İşverenin eylemi hukuka aykırı olmamakla birlikte, yaptığı hareketin hukuka aykırı sonuç doğurabileceğini bilmesi, ihmali veya ağır ihmali durumunda da SGK'ya karşı sorumluluğu devam eder.

İş kazası veya meslek hastalığı, işverenin kasıtı veya sigortalıların sağlığını koruma ve iş güvenliği mevzuatına aykırı bir hareketi sonucu meydana gelmişse, Kurumca sigortalıya veya hak sahiplerine Kanun gereğince yapılan veya ileride yapılması gereken ödemeler ile bağlanan gelirin başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değeri toplamı, sigortalı veya hak sahiplerinin işverenden isteyebilecekleri tutarlarla sınırlı olmak üzere, Kurumca işverene ödettirilir.

İşverenin sorumluluğunun tespitinde kaçınılmazlık ilkesi dikkate alınır. Kaçınılmazlık, olayın meydana geldiği tarihte geçerli bilimsel ve teknik kurallar gereğince alınacak tüm önlemlere rağmen iş kazası veya meslek hastalığının meydana gelmesi durumudur. İşveren alınması gerekli bir önlemi almamış ise olayın kaçınılmazlığından söz edilemez.

İş kazası zamanında işveren tarafından Kuruma bildirilmemişse, bildirim tarihine kadar geçen süre için sigortalıya ödenecek geçici iş göremezlik ödeneği, Kurumca işverenden tahsil edilir.

Süresinde bildirilmeyen sigortalılıktan doğan sorumluluk

Sigortalı çalıştırmaya başladığının süresi içinde sigortalı işe giriş bildirgesi ile SGK'ya bildirilmemesi halinde, de meydana gelen iş kazası ve meslek hastalığı halleri sonucu ilgililerin gelir ve ödenekleri Kurumca ödenir. Bu durumda, SGK tarafından yapılan ve ileride yapılması gerekli bulunan her türlü masrafların tutarı ile gelir bağlanırsa bu gelirin başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değeri tutarı, sorumluluk halleri aranmaksızın, işverene ayrıca ödettirilir.

SGK Denetim Raporları ve Kusur

İş kazası veya meslek hastalığı soruşturmaları sonucu düzenlenen denetim raporlarında, işveren, sigortalı ve üçüncü kişiler hakkında kusur oranlarının belirtilmesi ve sigortalının ağır kusuru varsa "ağır kusur" ifadelerine yer verilmesi ve sigortalının kusur derecesinin tespit edilmesi asıldır.

Düzenlenen raporlarda sigortalının ağır kusurlu olduğunun ve kusur derecesinin de belirtilmesi halinde **geçici iş göremezlik ödeneği ağır kusur derecesi esas alınarak 1/3 oranında eksiltilerek ödenir.** Ancak "ağır kusur" ifadesi yer almakla birlikte kusur derecesi yazılmamış ise Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinin 44 üncü maddesine göre %5 oranında kesinti yapılmak suretiyle işlem yapılır.